

Verkenning inrichting Politieke Avond zittingsperiode 2026-2030

Datum : 11 juni 2025
Aan : Presidium
Van : Griffie
Betreft : Advies inrichting Politieke Avond zittingsperiode 2026-2030

Aanleiding

- Op 19 maart 2025 heeft het presidium besloten om de griffie een verkenning uit te laten voeren naar de inrichting van de Politieke Avond voor de bestuursperiode 2026-2030. Bij die verkenning is ook de inrichting van vergaderingen van het presidium, de agendacommissie, raadswerkgroepen en de auditcommissie opgenomen. Ook is door het presidium uitgevraagd in hoeverre Arnhem meer of minder vergadert (in tijd) dan andere gemeenten. De verkenning is afgerond en in deze notitie wordt een voorstel gedaan voor een (beperkte) wijziging van de inrichting.
- Het is gewenst om voor de zomer duidelijkheid te hebben over een mogelijke aanpassing van de Politieke Avond in de volgende bestuursperiode, zodat iedereen die zich kandidaat stelt voor de gemeenteraadsverkiezingen weet wat diegene kan verwachten.

Voorstel

De inrichting van de Politieke Avond, en de organisatie van overige vergaderingen van de raad, grotendeels hetzelfde te laten zoals die op dit moment is, met enkele aanpassingen, namelijk:

1. Introductie van de Politieke Middag, naast de Politieke Avond, waarbij:
 - a. De raadskamers, besluitvormende raadsvergadering en de rondvraag en mededelingen op de Politieke Avond blijven;
 - b. De Politieke Middag (op de woensdag tussen 13.00-17.00) gebruikt wordt voor alle overige vergaderingen en de mogelijkheid voor de organisatie van werkbezoeken of technische briefings.
2. Het tijdstip van de Politieke Avond met raadskamers blijft hetzelfde (van 18.45 tot 23.15), maar van de Politieke Avond met een besluitvormende raadsvergadering wordt met één uur vervroegd naar 17.45 tot 22.15u.
3. Introductie van het aanbieden van een maaltijd op de woensdag voor alle raadsleden, fractievolgers, leden van het college en anderen.

Gaat het presidium akkoord met dit voorstel met betrekking tot de inrichting van de Politieke Avond?

4. Naast de inrichting van de Politieke Avond is ook de tijdsbesteding op de Politieke Avond in beperkte mate opgenomen in de verkenning van de griffie. Daarover is het voorstel van de griffie om dit nader te verkennen, en daarover op een later tijdstip bij het presidium terug te komen.

Gaat het presidium akkoord met dit voorstel met betrekking tot de tijdsbesteding op de Politieke Avond?

Toelichting

Toelichting op de voorstellen:

Ad. 1 Introductie van de Politieke Middag, naast de Politieke Avond

- Voor het goed functioneren van de raad zijn vergaderingen van een presidium, agendacommissie, auditcommissie en raadswerkgroepen essentieel. Ook het structureel werken aan gelijke informatiepositie door technische briefings en werkbezoeken in de stad brengt de raad beter in positie om zijn werk goed te doen.
- Met de introductie van een afgebakende Politieke Middag, wordt het belang onderstreept van betrokkenheid van raadsleden en fractievoolgers bij die vergaderingen die ten dienste staan van de raad en het raadswerk. De openbare raadskamers en besluitvormende raadsvergaderingen blijven op de Politieke Avond.
- Aanwezigheid is uiteraard niet verplicht, maar door het te benoemen als een Politieke Middag wordt verondersteld dat raadsleden en fractievoolgers beschikbaar kunnen zijn.
- De invulling van de Politieke Middag zal per week verschillen, aangezien de raadswerkgroepen en commissies niet iedere week vergaderen. Op de woensdagen waar een volledige besluitvormende avond gepland staat zullen, net als nu, zo min mogelijk vergaderingen worden ingepland in de middag.
- Uit de uitvraag naar de inrichting van de Politieke Avond bij de raadsleden, fractievoolgers en leden van het college werd positief gereageerd op het idee van een vaste middag waarop alle overige vergaderingen worden ingepland.
- Daarnaast blijkt uit de uitvraag bij andere gemeenten dat het vast inplannen van vergaderingen, technische briefings en werkbezoeken op de middag voorafgaand aan een Politieke Avond (een Politieke Middag) niet ongebruikelijk is.
- Tenslotte kan een vaste Politieke Middag behulpzaam zijn voor raadsleden om in gesprek te gaan met werkgevers. Het is niet altijd eenvoudig om het werkrooster afgestemd te krijgen op het raadswerk. De Politieke Middag als gegeven kan daarbij mogelijk helpen.

Ad 2. Tijdstip van de Politieke Avond

- Uit de uitvraag bij raadsleden, fractievoolgers en leden van het college blijkt dat er verschillend gedacht wordt over het tijdstip van de Politieke Avond. Wat wel duidelijk is, is dat er voldoende draagvlak is om de tijden ongeveer hetzelfde te houden. En dus niet (vroeg) in de middag de formele, openbare raadsvergaderingen te organiseren. Dit sluit ook aan bij de vragenlijst aan organisaties en inwoners: ook daarin komt geen éénduidig beeld naar voren, maar lijkt er een grotere wens om 's avonds aanwezig te zijn dan overdag.
- Daarnaast blijkt uit de uitvraag dat er verschillende signalen zijn dat men de eindtijd van de vergadering te laat vindt. Voor twee respondenten is dit een reden om te stoppen met het politieke werk. Om daar deels tegemoet in te komen is het voorstel om op avonden met een besluitvormende vergadering (zowel een halve als een hele besluitvormende avond), waarbij iedereen aanwezig moet zijn, een uur eerder te starten. Zodat die ook een uur eerder zijn

afgelopen. Dit wordt gefaciliteerd door een gezamenlijke, vrijblijvende maaltijd van tevoren rond 17.00u.

- De reden om dit bij een besluitvormende avond te doen is omdat dan iedereen aanwezig moet zijn, ook de raadsleden of portefeuillehouders die geen woordvoerder zijn. Dat is anders op een avond met alleen raadskamers: dan zijn er minder personen actief.

Ad 3. Introductie van het aanbieden van een maaltijd op de woensdag voor alle raadsleden, fractievoolgers, leden van het college en anderen.

- Als van raadsleden en fractievoolgers een hogere aanwezigheid op de middag op het stadhuis wordt verwacht, naast de Politieke Avond, dan moet het ook gefaciliteerd worden dat die raadsleden en fractievoolgers op het stadhuis kunnen blijven. En dus een gezonde maaltijd kunnen krijgen, die voldoende afwisselend is.
- Daarnaast zorgt periodiek samen eten voor betere onderlinge verhoudingen, wat ondersteunend is aan een gezond politiek klimaat.
- De maaltijd wordt altijd vrijblijvend aangeboden: raadsleden, fractievoolgers en leden van het college kunnen uiteraard ervoor kiezen om niet mee te eten.

Ad 4. Nadere verkenning naar tijdsbesteding op de Politieke Avond

- In de uitvraag bij raadsleden, fractievoolgers en leden van het college gaf een kwart van de respondenten aan dat de raad (veel) te veel vergadert en meer dan de helft van de respondenten (59%) geeft aan dat er 'gemiddeld genomen' (veel) te veel vergaderd wordt over een raadsvoorstel of agenderingsverzoek.
- Uit de uitvraag bij andere gemeente blijkt dat Arnhem bovengemiddeld veel vergadert, met name in de raadskamers/commissievergaderingen. Echter, het is op dit moment lastig die vergelijking exact te duiden. Sommige raden hanteren een commissiestelsel, sommige raden organiseren inspraak op een aparte avond, sommige raden zijn minder actief (minder agenderingsverzoeken bijvoorbeeld).
- Het loont de moeite om nader te onderzoeken of Arnhem inderdaad bovengemiddeld veel tijd besteed aan vergaderingen en daarbij te onderzoeken hoe raden die dat minder doen, minder doen: dus of er lessen te trekken zijn die mogelijk interessant zijn voor Arnhem.
- Het voorstel is om in het najaar hierover bij het presidium terug te komen.

Bijlage: toelichting op de verkenning

De griffie heeft drie uitvragen gedaan:

1. Een uitvraag bij de raadsleden, fractievolgers en leden van het college. De vragenlijst is door 29 personen ingevuld: 16 raadsleden, 8 fractievolgers, 4 wethouders of burgemeester en 1 medewerker van de griffie. In totaal is de vragenlijst naar 85 personen gestuurd. Uit de vragenlijst komt een erg gemixt beeld.
 - a. Over de tijden van de Politieke Avond is men overwegend tevreden met hoe het nu is, maar is ook een aanzienlijk deel van de respondenten dat niet. Zo is 50% van de respondenten (heel) tevreden met de eindtijd van de Politieke Avond, maar 30% (heel) ontevreden. Over de starttijd is 48,5% (heel) tevreden en 34% (heel) ontevreden. Over de tijden van de raadswerkgroepen en commissies is 41% (heel) tevreden en 20,5% (heel) ontevreden. In de toelichting op deze vraag wordt aangegeven dat de eindtijd te laat is en impact heeft op de nachtrust. En als het te vroeg begint, dit moeilijker te combineren is met het gezin of het eten.
 - b. Over de tijdsbesteding geeft 58,6% aan dat het aantal uur dat wordt vergaderd precies goed is, maar vindt 24% het (veel) te veel. De tijd die 'gemiddeld genomen' gebruikt wordt voor een raadsvoorstel of agenderingsverzoek vindt 59% (veel) te veel, terwijl 13,8% dat te weinig vindt en 20,7% het 'precies goed' vindt. Daarnaast heeft 34,5% van de respondenten meer behoefte aan technische briefings en vindt hetzelfde percentage dat er te (veel) te weinig werkbezoeken worden georganiseerd. Ongeveer de helft van de respondenten vindt het aantal technische briefings en werkbezoeken precies goed. Ook de helft van de respondenten vindt de tijd voor informele ontmoetingen precies goed, terwijl ongeveer een kwart dat (veel) te weinig vindt. In reactie op de open vraag wordt vooral aangegeven dat er aan sommige onderwerpen te veel tijd wordt besteed, dat het soms te veel dubbel is en dat het soms te technisch van aard is. Vijf respondenten geven aan dat de inrichting van de politieke avond een overweging is om politiek actief te worden, waarbij twee respondenten aangeven dat het late tijdstip van vergaderen de reden is om te stoppen.
 - c. De respondenten werden drie opties van een indeling voorgelegd: Optie A) van 13.00 tot 17.00; Optie B) van 16.30 tot 22.00 (incl. diner) en optie C) de huidige tijden (18.45-23.15). De reacties zijn erg verdeeld: Optie A vindt 35% een (heel) goed idee en 57% een (heel) slecht idee. Optie B vindt 37% een (heel) goed idee en 37% een (heel) slecht idee. Optie C vindt 64% een (heel) goed idee en 21,4% een (heel) slecht idee.
 - d. De vraag of de respondenten het een goed idee vinden om alle overige vergaderingen van de raad (raadswerkgroepen, commissies etc.) te organiseren op de woensdagmiddag wordt bijna unaniem positief op gereageerd. Aandachtspunt is wel het eten (ondoenlijk als je tussendoor naar huis moet om te eten).
 - e. De meningen zijn verdeeld over de meerwaarde van gezamenlijke maaltijden. Sommigen zien het als een kans voor informeel overleg, terwijl anderen het als onnodig beschouwen.

Zie [hier](#) alle antwoorden op de vragenlijst.

2. Een uitvraag bij de stad: bij organisaties die vaak de raad bezoeken en bij de lezers van de nieuwsbrief van de gemeenteraad. Op de vragenlijst is door 23 personen gereageerd. Daaruit komen de volgende opvallendheden en conclusies:
- a. Vergadertijd: 65.22% van de respondenten geeft de voorkeur aan vergaderingen in de avond. De meeste respondenten geven de voorkeur aan avondvergaderingen vanwege werk en andere bezigheden overdag. Daarnaast geeft 48% tevreden te zijn met de huidige tijden en 30% ontevreden.
 - b. Ruimte om in te spreken: 43% van de respondenten is tevreden met de ruimte die wordt geboden om in te spreken (en 13% ontevreden).
 - c. Fysieke toegankelijkheid van het gebouw: 91.30% van de respondenten is tevreden met de fysieke toegankelijkheid van het gebouw.
 - d. Mogelijkheid om online te kijken of terug te kijken: 69.57% van de respondenten is tevreden met de mogelijkheid om online te kijken of terug te kijken.
 - e. Communicatie over onderwerpen waar de raad over vergadert: 69.57% van de respondenten is tevreden met de communicatie over de onderwerpen.
 - f. Communicatie over de mogelijkheid om in te spreken: 69.57% van de respondenten is tevreden met de communicatie over de mogelijkheid om in te spreken.
 - g. Gastvrijheid van het stadhuis: 82.61% van de respondenten is tevreden met de gastvrijheid van het stadhuis.
 - h. Tips voor verbetering: Respondenten suggereren onder andere:
 - i. Live uitzendingen via YouTube.
 - ii. Automatische transcriptie van vergaderingen.
 - iii. Betere communicatie over de toegankelijkheid en onderwerpen van vergaderingen.
 - iv. Duidelijkere verwijsbordjes in het stadhuis.
 - v. Meer begeleiding en uitleg over het formele en procedurele verloop van vergaderingen.
 - vi. Gebruik van duidelijke taal en vermijding van vakjargon.

Zie [hier](#) alle antwoorden op de vragenlijst.

3. Een uitvraag bij de collega griffies van de 100.000+ gemeenten. Deze uitvraag ging met name in op het aantal uur dat de raden vergaderen en hoe zij die verdelen over de vergaderingen. Daaruit blijkt:
- a. Wat betreft het aantal uur dat raden besteden aan besluitvormende vergaderingen per maand, zit Arnhem rond het gemiddelde. Wat betreft het aantal uur dat raden besteden aan raadskamers/commissievergaderingen per maand, lijkt Arnhem boven het gemiddelde te zitten. Hier moet wel bij worden opgemerkt dat sommige gemeenten inspraakmomenten buiten de raadskamer of commissievergaderingen organiseren en er geen onderscheid is gemaakt tussen raadskamer- en commissiemodel.
 - b. De meeste gemeenten, buiten de G4-gemeenten als Utrecht en Amsterdam, kiezen voor vergaderen in de avond.
 - c. Veel gemeenten kiezen voor een vast vergadermoment voor raadswerkgroepen, presidium, agendacommissie, etc. op de middag voorafgaand aan de Politieke Avond. Ook werkbezoeken en technische sessies worden vaak in deze tijd gepland.

- d. Uit de uitvraag komt ook naar voren dat Arnhem relatief veel tijd besteed aan raadswerkgroepen ten opzichte van andere gemeenten. Veel gemeenten geven aan geen of heel incidenteel raadswerkgroepen te hebben en/of besteden hier gemiddeld minder vergaderuren aan per maand. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat bij sommige gemeenten technische sessies in de commissievergadering worden geagendeerd.